

PATRIMONIUL NAȚIONAL PROMOVAT ÎN PROIECTELE DE DESIGN INTERIOR ALE ABSOLVENȚILOR UTM DIN 2021

Liliana PLATON, doctor în studiul artelor și culturologie
Universitatea Tehnică a Moldovei
liliana.platon@udu.utm.md

Abstract: *Articolul de față prezintă rezultatul unei analize științifice asupra proiectelor de design interior ale absolvenților UTM din anul 2021. În contextul tematic al proiectelor de licență, programul de studii Design interior promovează alegerea obiectivelor strategice de importanță majoră în palmaresul patrimoniului național al țării. Printre acestea o relevanță deosebită au prezentat proiectele de renovare a designului interior în: Teatrul Național „M. Eminescu”, Centrul Expozițional „C. Brâncuși” și Circul din Chișinău. În acest context designul interior își asumă responsabilități majore de renovare ținând cont de respectarea elementelor stilistice conform datelor istorice, urmărind primordial păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural național. Totodată proiectele de design interior implică soluții moderne în procedeele tehnice, ingineresti și de securitate, astfel încât să asigure spațiilor interioare condiții optime de funcționare fără a diminua valorile estetice ale trecutului. Reușita lucrărilor de renovare și modernizare a edificiilor se datorează în mare parte abordării complexe a proiectelor de design interior.*

Cuvinte cheie: restaurare, renovare, stil, estetic, design interior, patrimoniu național, spațiu.

Abstract: *This article presents the result of a scientific analysis of the interior design projects of TUM graduates in 2021. In the thematic context of undergraduate projects, the Interior Design curriculum promotes the choice of strategic objectives of notorious importance in the country's national heritage. Among them, the interior design renovation projects in the National Theater „M. Eminescu”, Exhibition Center „C. Brâncuși” and the Chisinau Circus. In this context, the interior design assumes major renovation responsibilities taking into account the observance of the stylistic elements according to the historical data, aiming primarily at preserving and capitalizing on the national cultural heritage. At the same time, interior design projects involve modern solutions in technical, engineering and security procedures, so as to ensure the interior conditions of optimal operation without diminishing the aesthetic values of the past. The success of the renovation and modernization of the buildings is largely due to the complex approach of the interior design projects.*

Keywords: restoration, renovation, style, aesthetics, interior design, national heritage, space.

Introducere

Analizând proiectele de Licență în domeniul designului interior realizate de studenții facultății Urbanism și Arhitectură a UTM din anul precedent 2021, observăm o implicare substanțială în renovarea, modernizarea și restructurarea multor edificii publice și private din țară. În fiecare an de studii absolvenții programului Design interior realizează proiecte complexe bazate pe obiecte reale, existente în țară și peste hotare. În acest proces sunt minuțios consultate toate datele documentare, istorice, tehnice, ingineresti, funcționale etc. care completează arealul informativ al proiectului. Totodată autorii proiectelor își asumă responsabilități majore în rezolvarea estetică, mai exact stilistico-plastică a designului – o latură creativă care imprimă caracterul și originalitatea interiorului. Însă, trebuie menționat faptul că procesul creativ în proiectarea de interior nu este într-un totu autonom, deoarece fiecare tip, categorie a spațiilor sau edificiilor are stabilite în timp anumite standarde,

normative ingineresti și predilecții funcțional-utilitare. Toate aceste aspecte completează abordarea profundă și multiaspectuală a proiectelor de design interior.

În acest context o relevanță deosebită prezintă proiectele de Licență realizate pe baza obiectivelor de importanță majoră în palmaresul patrimoniului național al țării. Printre acestea se menționează proiectele: „Design interior al Teatrului Național „Mihai Eminescu” din or. Chișinău”, realizat de Petrov Diana; „Design interior al Centrului Expozițional "Constantin Brâncuși" situat în or. Chișinău, bd. Ștefan Cel Mare și Sfânt 3” de Starciuc Andrieș și „Design Interior al Circului de Stat din bd. Renașterii 38, orașul Chișinău” efectuat de Efros Tincuța. Valorizând respectuos reminiscentele istorice ale edificiilor, tinerii designeri implică într-un mod foarte subtil și unele soluționări de factură postmodernă, îmbunătățind substanțial parametri tehnici de rezistență, acustică, climatizare, iluminare, funcționalitate și comoditate după tehnologiile și posibilitățile noi actuale în proiectarea de design interior.

1. Designul interior al Teatrului Național „Mihai Eminescu” din or. Chișinău

După o succintă incursiune istorică cunoaștem că clădirea teatrului datează din anul 1920 fiind primul teatru de expresie română în Basarabia, înființat din inițiativa unui grup de fruntași ai vieții publice locale de epocă (Fig. 1). Numele lui Mihai Eminescu îi este atribuit în anul 1988, iar în anul 1994, este oficializat ca Teatru Național [1]. Construită pe un subsol clădirea este ridicată în trei niveluri, dintre care ultimul este un atic, iar întreaga planimetrie ocupă colțul unui cartier, rezervat cândva pentru piața polițienească mărginită lateral cu strada Mihai Eminescu. Aspectul arhitectonic al clădirii este monumental, grație amplasării retrase de la linia bulevardului și poziția ridicată a intrării principale pe un podium din trepte (Fig. 2).

Figura 1. Clădirea teatrului din 1920

Figura 2. Teatrului Național „Mihai Eminescu”

Figura 3. Sala Teatrului Național „Mihai Eminescu”

Sala teatrului, aflată la mijlocul clădirii, are o configurare circulară, înconjurată din trei părți de balcoane, cu foaiere și culoare, încununate cu o cupolă sferică. Lojele și balcoanele repetă configurația sălii, fiind dispuse perimetral, cu acces prin scări monumentale cu trei rampe. (Fig.3) În cadrul studiului s-a constatat că construcția se afla într-o stare satisfăcătoare, cu anumite deteriorări care necesită reparație parțială și renovare estetică.

Procesul de renovare a interiorului a fost bazat pe multiple cercetări de aspect istoric, prin care s-au dedus predilecțiile stilistice și estetice promovate în segmentul de arhitectură la începutul secolului XX. Sub aspect estetic lucrările istorice de arhitectură au fost executate într-un stil neoclasic, combinat cu unele elemente eclectice, fapt recunoscut în domeniul timpului dat [2, p. 5]. Printre reminiscentele eclectice puteau fi recunoscute elemente din stilul neoclasic, baroc, renesanțist etc. În proiectul actual autoarea (Petrov Diana) combină stilul neoclasic cu elemente postmoderne, evidente prin soluții plastice în stil constructivist și unele indicii ale stilului industrial (Fig. 4). Formele plastice ușor extravagante ale logiilor creează un joc dinamic asociat soluțiilor de tip futurist care reiterează o

mișcare consecventă în zigzag pe tot perimetrul sălii circulare (Fig. 5). Soluția dată este decisă atât în favoarea unor implementări stilistice postmoderne cât și în soluționarea novativă a sistemului acustic (Fig. 6).

Materialele utilizate în spațiul sălii de teatru sunt selectate conform normativelor și tendințelor actuale în domeniul dat, folosindu-se texturi polimerice combinate cele naturale. Soluțiile de prelucrare a tavanului și pardoselei sunt optime prin ofertele sale de rezistență în timp, condiționare, acustică, izolare fonică, termică, practicitate și eficiență la întreținere. Mobilierul este adaptat funcțional și ergonomic la confortul și comoditatea spectatorului, asigurând vizibilitatea scenei prin amplasarea în trepte. Soluția cromatică ne propune o nuanțare monocromă, de la nuanța marsului roșietic deschis la bejul-cenușiu deschis, trecând prin nuanțe calde de ocru roșu înviorate cu tonuri pastelate de smarald. Paleta coloristică este destul de intensă, concentrată și succulentă, fapt care oferă crearea unui anturaj sobru, fastuos, somptuos, elegant și impresionat (Fig. 4,5,6).

Figura 4. *Peroiect Sala mare a teatrului*

Figura 5. *Scena teatrului*

Figura 6. *Forme plastice în sala teatrului*

2. Designul interior al Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși”

Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși”, este principalul centru de promovare al artei contemporane din țară, inaugurat în august 1990 (Fig. 7) aflat astăzi în subordinea Uniunii Artiștilor Plastici (în continuare UAP) din Moldova [3]. Inaugurarea acestui edificiu a fost o realizare enormă pentru mediul cultural artistic din țară, care a necesitat un efort considerabil în realizarea și obținerea drepturilor de gestionare de către UAP (Fig. 5). Centrul expozițional (Fig. 8) găzduiește numeroase expoziții ale artiștilor din țară și peste hotare numărând în programul său multiple expoziții personale, de grup, jubiliare, commemorative etc. printre care și trei saloane tradiționale: „Saloanele Moldovei”, Chișinău-Bacău; „Salonul de Primăvară” și „Salonul de Toamnă” cu lucrările artiștilor consacrați din Moldova și peste hotare [4].

Aceste saloane și expoziții sunt marcate de prezența a numeroase lucrări artistice de pictură, gravură, desen, sculptură, ceramică artistică, tapiserie, batik etc., (Fig. 9) ce reușesc să atragă admirația oamenilor de cultură și să cultiveze mediul social din țară [5].

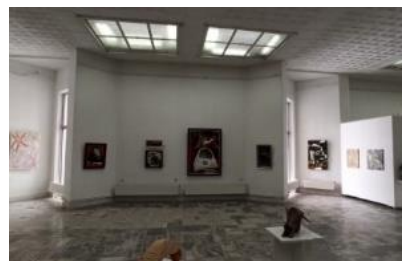
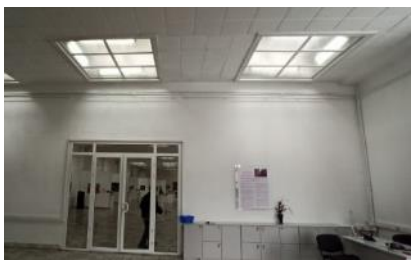

Figura 7. Centrului Expozițional „Constantin Brâncuși”

Figura 8. Zona de recepție actuală

Figura 9. Sala de expoziții actuală

Deși nu are o existență istorică foarte îndelungată, Centrul Expozițional este într-o măsură oarecare o „carte de vizită” a culturii și artei Republicii Moldova, fapt care-i denotă importanța majoră în palmaresul patrimoniului național. Din aceste considerente obiectul dat a fost inclus în proiectul de renovare și modernizare a designului interior, care de altfel se află într-o stare satisfăcătoare atât sub aspect estetic cât și tehnico-ingineresc [6]. Analizând în detalii latura funcțională, menirea și rolul edificiului în viața cultural-artistică, autorul proiectului (Starciuc Andrieș) a determinat problemele și necesitățile spațiului, în urma cărora a propus o abordare optimă în viziunea sa.

Idea generală a proiectului este ca designul interior al acestui edificiu să capteze și să ghideze delicat atenția vizitatorilor spre valoarea operelor de artă, creându-le condiția optimă de delectare și savoare a acestora într-o ambianță meditativă, filosofică și ușor onirică. Conceptul principal al numelui edificiului este subliniat în zona recepției (Fig. 10), care produce prima impresie și implică vizitatorii în contextul simbolic al artei naționale prin imaginea și opera lui C. Brâncuși. (Fig.10)

Figura 10. Zona recepției

Figura 11. Sala de expoziții

Însăși mobilierul recepției este proiectat din lemn natural combinat cu mici bucăți de marmură pentru a crea o impresie caldă primitoare și ușor rustică ce ar predispune vizitatorii la o ambianță familiară apropiată de spiritul național. Totodată ideea naționalului rămâne doar la nivel sensibil sugerată prin calitatea materialelor, deoarece formele plastice: recepția, ușile, stativile, panourile, corpurile de iluminat etc. din cadrul interiorului sunt tratate într-un limbaj modern, de o factură foarte ușoară în culori deschise și vibrante (Fig. 11).

În proiectul său autorul a prevăzut un sistem propriu de expunere a operelor de artă, care constă în crearea unui tip de stativ sau piedestal pentru lucrările volumetrice și o ramă metalică atașată de pereți care prin suporturi magnetice susțin tablourile.

Ținuta estetică generală a acestui design are un caracter elegant, nobil și foarte discret prin deschiderea sa prielnică și nota de autenticitate a artei naționale.

3. Design Interior al Circului de Stat

Cercul de Stat din Chișinău a fost construit în perioada sovietică în 1981, după proiectul arhitectului șef S. M. Șoihet, A. Kirilenko (Fig. 12) [7]. Potrivit unor surse de la acea vreme, cirul a fost al patrulea din lume și primul din Uniunea Sovietică în ceea ce privește frumusețea și capacitatea locurilor spectatorilor (Fig. 13). Cercul dispune și de un manej de repetiții, camere pentru artiști, personalul de serviciu, încăperi pentru animale și un punct veterinar. Sala de spectacole, are 1900 locuri dispuse în amfiteatru, la fel cu o arena ce are diametrul de 13 metri (Fig. 14).

Figura 12. *Circularul de Stat din Chișinău*

Figura 13. *Holul actual al Circularului*

Figura 14. *Actuala sală mare a circularului*

Alegerea temei a fost argumentată prin necesitatea de a readuce faimosul monument arhitectural la o nouă viață, deoarece istoricul multor generații trecute este strâns legată de amintirea minunatelor prezentări de circ, iar imaginea Chișinăului deseori era identificată prin frumosul edificiu. După cum remarcă și presa din țară „prin restabilirea acestui monument istoric se urmărește atât un impact economic pozitiv, cât și un impact social de lungă durată. Scopul general al acestui proiect este de a aduce Cercul din Chișinău la un nivel de importanță națională prin păstrarea valorilor inițiale și prin renovarea ideii conceptuale. Astfel, vom putea obține un ansamblu de beneficii cum ar fi creșterea turismului, mărirea bugetului instituției, restabilirea locurilor de muncă, precum și de a oferi publicului, mai ales copiilor, momente de bucurie, pentru că circul reprezintă întruchiparea zâmbetelor și a emoțiilor pozitive” [8, p. 62].

În proiectul de design interior autoarea (Efros Tincuța) își pune scopul de păstrare și dezvoltare a ideii conceptuale prime, care ar favoriza readucerea circularului din Chișinău la un nivel de importanță națională.

Edificiul fiind inițial dotat cu tot necesarul tehnico-ingineresc corespunzător pentru timpurile trecute, însă astăzi acestea sunt depășite și deja inefficiente, fapt care a motivat cercetarea și implementarea noilor performanțe în domeniu. În acest sens au fost selectate cu minuțiozitate aparatele și tehnica necesară de aierisire, condiționare, încălzire, menținere a umidității, instalații și echipamente adaptate spectacolelor de circ: lumină, montare hardware, decoratiuni, draperii, sfoare, șine etc. - toate acestea conectate la noile posibilități ale actorilor în jonglerie, acrobație, echilibristică, iluzionism, clownerie etc. [9]. Un alt aspect important este că circul trebuie să fie dotat cu spații foarte bune pentru întreținere animalelor și crearea condițiilor de dresare și repetiții cu acestea. Astfel, în cadrul acestui proiect a fost necesară consultarea mai multor specialiști pe diverse domenii adiacente circularului.

Figura 15. *Holul Circularului*

Figura 16. *Sala mare a Circularului*

Figura 17. *Hol, trecere spre cafenea Circularului*

Sub aspect estetic autoare a optat pentru un stil modern cu unele jocuri eclectice între neoclasicism și Art Deco. Forma circulară a sălii de circ a inspirat soluțiile plastice din spațiile holului, cafenelei, evidente prin modelările pieselor de mobilier și formelor artistice de pe tavan ce încadrează corpurile de iluminat. Toate acestea par incluse într-o dinamică de rotire, intuind astfel și unele indicii futuriste remarcate foarte retras (Fig.15). Implementările postmoderne sunt intenționat neutralizate pentru a nu diminua caracterul neoclasic rezolvat inițial, cu un aspect sobru, un pic greoi, robust și rece. Acest caracter a fost păstrat mai mult pentru Sala mare a circului (Fig.16), pe când restul spațiilor fac o trecere spre o ambianță mai ușoară, luminoasă și spațioasă, care echilibrează anturajul și plasează designul interior al circului într-o eră modern-contemporană (Fig.17).

Concluzii:

Rezultatele frumoase în Proiectele de Licență ale absolvenților în domeniul designului de interior sunt obținute atât prin tehnologiile de proiectare avansate, care impun cunoașterea la un nivel înalt al softurilor de specialitate, cât și o pregătire performantă în procesul de concepere și formulare artistică a designului. Alegerea obiectelor de importanță națională în proiectarea de interior este o provocare considerabilă pentru tinerii specialiști, care sunt conștienți de responsabilitatea majoră pe care și-o asumă în tratarea corespunzătoare a Patrimoniului Național Cultural.

Respectând întru totul reminiscentele istorice ale obiectelor de patrimoniu, totuși tinerii designer implică într-un mod foarte subtil și unele soluționări de factură modernă și postmodernă, care ar face o trecere inevitabilă spre contemporanietate. Soluțiile de acest fel se întrevăd în deciziile constructive, ingineresti, tehnice, funcționale, ergonomice, decorative etc. implementate în spațiile noilor proiecte.

„Implementările moderne aduc designului interior o amprentă a timpului actual în combinație sau completare cu valorile istorice a patrimoniului național” [10, p.96].

Bibliografie:

1. Clădirea teatrului Național "Mihai Eminescu". Wikipedia. https://ro.wikipedia.org/wiki/Teatrul_Na%C8%9Bional_%E2%80%9EMihai_Eminescu%E2%80%9D_din_Chi%C8%99in%C4%83u Disponibil 09.04.22
2. PECARȘCHI I. Edificii publice din Chișinău din perioada eclecticii și art nouveau. Chișinău: Ex-Libris, 2010. 31 p.
3. Uniunea Artiștilor Plastici. Centrul Expozițional Constantin Brâncuși. <https://www.arta.md/ro/brancusi> Disponibil 09.04.22
4. Eugenianegruta's Blog. Just another WordPress.com weblog. „Centrul Expozițional Constantin Brâncuși – uniunea artiștilor plastici din Moldova” <https://eugenianegruta.wordpress.com/centrul-expozitional-constantin-brancusi-uniunea-artistilor-plastici-din-moldova-%E2%80%9D/> Disponibil 09.04.22
5. Platon L. Pictura figurativă de șevalet din RSS Moldovenească. Teză de doctorat. Chișinău, 2020. <https://utm.md/wp-content/uploads/2020/05/TEZA-doctorat-Platon-L.pdf> 190 p.
6. #diez știri pentru tineri. Centrul Expozițional „Constantin Brâncuși” din Chișinău se află într-o stare deplorabilă <https://diez.md/2014/06/15/foto-centrul-expozitional-constantin-brancusi-din-chisinau-se-afla-intr-o-stare-deplorabila/> Disponibil 09.04.22
7. Prospect.md. Circul de Stat din Chișinău. Istorie. <https://www.prospect.md/ro/gallery/arhitectura/circul-de-stat-din-chisinau.html> Disponibil 09.04.22
8. Platon L. Unde își încep călătoria designerii de interior. Revista Das Interiors & Architecture #18 2021. Chișinău, 2021. 113p.
9. Artă și divertisment. Ce este Circul? Arte Circ. Artiști de Circ <https://ro.atomiyme.com/ce-este-circul-arte-circ-artisti-de-circ/> Disponibil 09.04.22
10. Așm Platon L. Designul interior în viziunea absolvenților UTM din ultimele promoții. Conferința științifică internațională Patrimoniul cultural de ieri- implicații în dezvoltarea societății durabile de mâine. Chișinău: AȘM, 2022. P. 374.